

Sosyal Güvenlik

Sosyal sigortalar

Yaşlılık güvencesi (3 sütun sistemi)

Maluliyet sigortası

İşsizlik sigortası

Sağlık ve kaza sigortası

Ebeveynler ve aile: Yıllık izinler ve maddi destek

Sosyal yardım

Sosyal sigortalar

Hayatta bazen hastalık, kaza veya işsizlik gibi zor dönemler yaşanabilir. İsviçre’de sosyal sigortalar, bu tür durumlarda ülkede yaşayan insanları korur. Farklı sosyal sigortalar, insanların yaşamlarını sürdürebilecekleri yeterli gelire sahip olmalarını sağlar. Ayrıca bu sigortalar aileleri ve yaşlıları da destekler.

Sosyal sigortalar nasıl çalışır?

Sosyal sigortaların maddi kaynağı nedir?

Sosyal sigortalar genel olarak çalışanlar ve onların işverenleri tarafından finanse edilir. Çalışanların maaşlarından her ay belirli bir tutar kesilir ve bu tutar sosyal sigorta fonlarına aktarılır.

Sağlıklı olanların ödediğiyle, hasta olanların masrafları karşılanır. Genç çalışanların ödediğiyle, yaşlıların emeklilik sigortası finanse edilir.

Çok sayıda kişi, yardıma ihtiyaç duyan daha küçük bir grup için ödeme yapar.

Buna dayanışma ilkesi denir

Sosyal sigortaların büyük bir kısmına katılım zorunludur. Çalışanların maaşlarından her ay sosyal sigortaları ödemek için bir pay kesilir.

Serbest meslek sahipleri ve işsizler de zorunlu olan bu payı ödemekle yükümlüdür.

Tüm sosyal sigortalar yasal düzenlemelere tabidir.

Sosyal sigortaların sunduğu çeşitli destekler

Sosyal sigortalar insanları farklı şekillerde destekler:

- emekli maaşları ile: Ödemeler uzun yıllar boyunca aylık olarak yapılır. Örneğin AHV emekli maaşı veya IV emekli maaşı.
- günlük ödenekler ile: Çalışılmayan her gün için ödeme yapılır. Örneğin işsizlik sigortası.
- Tamamlayıcı yardımlar (EL olarak da adlandırılır): Yaşamını sürdürebilmek için yeterli geliri olmayan kişilere ek ödeme yapılır.

Ayrıca sigortalar, hastalık veya kaza durumunda tedavi masraflarını tamamen ya da kısmen karşılar.

Ne zaman maddi destek alınır?

- emeklilikte (65 yaşından itibaren): yaşlılık güvencesi kapsamında (örneğin AHV ile),
- vefat durumunda: Eş ve çocuklar AHV desteği alır,
- maluliyet durumunda: Bir engel nedeniyle çalışamıyorsa, maluliyet sigortasından (IV) emekli maaşı alınır.

Ayrıca ek olarak:

- hastalık veya kaza durumunda (sağlık ve kaza sigortası),
- annelik halinde (annelik sigortası),
- işsizlik durumunda (işsizlik sigortası),
- Çocuk sahibi olduğunda (aile yardımları).

Daha fazla bilgi (linkler, adresler, broşürler, bilgi kılavuzları)

www.bonjour-jura.ch/tr/sosyal-guvenlik/sosyal-sigortalar

Yaşlılık güvencesi (3 sütun sistemi)

İsviçre’de yaşlılık güvencesi, emeklilerin yaşamlarını sürdürebilecekleri yeterli gelire sahip olmalarını sağlar. Yaşlılık güvencesi 3 sütundan oluşur: Yaşlılık ve ölüm sigortası (AHV), mesleki emeklilik (BVG) ve bireysel emeklilik (3. sütun).

AHV: Yaşlılık ve ölüm sigortası (1. sütun)

Yaşlılık ve ölüm sigortası (AHV), ulusal temel güvencedir. AHV, emeklilere her ay düzenli olarak emekli maaşı öder.

Emekli maaşının tutarı, kişinin çalışan olarak kaç yıl prim ödediğine bağlıdır. Ayrıca kişinin elde ettiği ortalama [Lohn] (maaş)(90316) da emekli maaşının tutarını etkiler. Bir kişi vefat ettiğinde, AHV ölen kişinin eşini ve çocuklarını da destekler (dul kadın, dul erkek ve yetim aylığı).

Tüm yetişkinler AHV’ye ödeme yapmak zorundadır. Çalışanların maaşlarından her ay AHV için bir pay kesilir. Bunun diğer yarısını işveren öder.

[Selbstständigerwerbende] (Serbest çalışanlar)(90293) ve işsizler de prim ödemekle yükümlüdür. . Bunun için belediye'deki AHV şubesine başvuruda bulunmaları gerekir.

Mesleki emeklilik (2. sütun - BVG)

Sadece AHV emekli maaşı, emeklilik öncesindeki yaşam standardını sürdürmek için yeterli değildir. Bu nedenle çalışanlar için, belirli bir yıllık gelir düzeyinden itibaren zorunlu olan mesleki emeklilik sistemi (BVG) vardır.

Mesleki emeklilik (BVG), 2. sütun ya da emeklilik sandığı olarak da adlandırılır.

Çalışanların maaşlarından her ay BVG primlerini karşılamak için bir pay kesilir. Bu, toplam primin yarısını oluşturur. Diğer yarısını işveren öder. .

Bir kişi emekli olduğunda, emeklilik sandığında (ya da BVG kapsamında) biriken parasını 2 farklı şekilde alabilir:

- bir emekli maaşı şeklinde (aylık olarak ödenir)
- Tek seferde ödenen bir tutar şeklinde (toplu olarak bir kere ödenir).

Kişi, bu iki seçenektan hangisini istediğini kendisi belirler.

Bazı durumlarda bu birikimlere daha erken de başvurulabilir:

- kendi işini kurarken,
- belirli koşullar altında İsviçre'den ayrılırken,
- oturmak amacıyla bir ev inşa ederken veya bir daire satın alırken.

Serbest çalışanlar için prim ödeme zorunluluğu yoktur. Ancak isterlerse gönüllü olarak prim ödeyebilirler. Gerekli işlemlerden kendileri sorumludur. Bunun için bir emeklilik sandığına başvurmaları gerekir.

Bireysel emeklilik (3. sütun)

3. sütun, özel ve bireysel bir emeklilik güvencesi olup, yaşlılıkta maddi güvenliği daha da artırmayı sağlar.

Zorunlu değildir, ancak yapılması tavsiye edilir. Emeklilik sonrasında kullanılabilecek ek bir rezerv sunar.

3. sütunu bir banka ya da sigorta şirketi aracılığıyla yaptırabilirsiniz. 3. sütuna (3a sütunu) yatırılan tutarları vergiden düşürebilirsiniz.

AHV'ye (veya EL AHV) yönelik tamamlayıcı hizmetler

Emekli maaşlarına (AHV ve emeklilik sandığı) rağmen, yaşlı kişiler bazen temel yaşam ihtiyaçlarını (yemek, konut vb.) karşılayacak yeterli [Geld] (paraya)(90330) sahip olmayabilir.

Bu durumda, tamamlayıcı hizmetlerden (veya EL) yararlanma hakları vardır. Bunun için, belediyenin AHV şubesine başvuruda bulunulması gerekir.

Tamamlayıcı hizmetlerden yararlanma koşulları net kurallarla belirlenmiştir.

Daha fazla bilgi (linkler, adresler, broşürler, bilgi kılavuzları)

www.bonjour-jura.ch/tr/sosyal-guvenlik/yaslilik-guvencesi-3-sutun-sistemi

Maluliyet sigortası

Bazen bir kişi sağlık sorunları veya bir engel nedeniyle çalışamaz ya da çalışmayı bırakmak zorunda kalır. Ya da çalışma süresini azaltmak zorunda kalır ve yarı zamanlı çalışır. Söz konusu durum uzun bir süre devam edebilir. Bu durumda kişinin malul olduğu söylenir. Belirli koşullar altında bu kişi, maluliyet sigortasından (IV) maddi destek alma hakkına sahiptir. IV yalnızca maddi destek sağlamaz. Aynı zamanda insanların çalışma hayatına yeniden katılmalarını da destekler. Buna mesleki entegrasyon denir.

Maluliyet sigortası

Maluliyet sigortası (IV), ulusal bir temel sigortadır.

Tüm yetişkinler IV primi ödemekle yükümlüdür. Çalışanların [Lohnes] (maaşlarından)(90316) her ay IV için bir pay kesilir. Bu, toplam primin yarısını oluşturur. Diğer yarısını işveren öder.

Serbest çalışanlar ve çalışmayan kişiler de prim ödemekle yükümlüdür. Bunun için ikamet edilen belediyedeki AHV/IV şubesine başvuruda bulunmaları gerekir.

Maluliyet sigortasının (IV) sunduğu hizmetler

IV'den kimler yardım alabilir?

Sağlık sorunu veya bir engel (bedensel ya da ruhsal) nedeniyle en az 1 yıl boyunca çalışamayan (ya da sadece yarı zamanlı çalışabilen) kişiler IV'den yardım alma hakkına sahiptir.

IV desteği farklı şekillerde sağlanır: Maddi ödemeler veya rehberlik yoluyla. Örneğin:

- entegrasyon ve yeniden işe kazandırma önlemleri (eğitim ve işe dönüş için),
- günlük ödenekler veya
- emekli maaşları.

Bir kişi, sadece sağlık sorunları veya engeli nedeniyle artık çalışma hayatına geri dönemeyecek durumdaysa IV emekli maaşı alır.

IV hizmetlerinden yararlanmak için Jura Kantonu Dengeleme Sandığı'na (IV birimi) kayıt yaptırılması gerekir.

IV'ye yönelik tamamlayıcı hizmetler (EL IV)

IV emekli maaşıyla temel yaşam ihtiyaçlarını (beslenme, konut vb.) karşılayacak yeterli [Geld] (parası)(90330) kalmayan kişiler vardır.

Bu durumda tamamlayıcı hizmetler (EL) için başvuruda bulunabilirler. EL için, ikamet edilen belediyedeki AHV/IV şubesine başvurulması gerekir.

Tamamlayıcı hizmetlerden yararlanma koşulları net kurallarla belirlenmiştir.

Daha fazla bilgi (linkler, adresler, broşürler, bilgi kılavuzları)

www.bonjour-jura.ch/tr/sosyal-guvenlik/maluliyet-sigortasi

İşsizlik sigortası

Tüm çalışanlar işsizlik sigortası kapsamındadır. İşinizi kaybederseniz, belirli bir süre boyunca maddi destek alabilirsiniz. Bunun için bir Office régional de placement (ORP) (yerel iş bulma merkezi - RAV) ile iletişime geçmeniz gerekir. ORP'ler (RAV) işsizlere danışmanlık hizmeti sunar ve iş arama sürecinde destek olur.

İşsizlik sigortası

Tüm çalışanlar işsizlik sigortası (ALV) primi ödemek zorundadır. Çalışanların maaşlarından her ay ALV için bir pay kesilir. Bu, toplam primin yarısını oluşturur. Diğer yarısını işveren öder.

[Stelle] (işinizi)(90316) kaybettiğinizde, işsizlik ödeneğini bir işsizlik sandığından alırsınız. İşsizlik desteğinin tutarı çeşitli kriterlere bağlıdır.

Serbest çalışan mısınız?

Bu durumda işsizlik sigortasına dahil olamazsınız.

İşsiz misiniz? Ne yapmalısınız?

İşinizi mi kaybedeceksiniz? İşinizi mi kaybettiniz? Bu durumda mümkün olan en kısa sürede yetkili Office régional de placement (ORP) (yerel iş bulma merkezi - RAV) kurumuna başvurun.

Job-Room üzerinden çevrim içi kaydolun.

Öneri: İşinizi kaybedeceğinizi öğrendiğiniz anda başvurun. En geç işsizliğin 1. gününde. ORP (RAV) size bilgi verir ve süreç boyunca size eşlik eder.

Offices régionaux de placement (ORP) (yerel iş bulma merkezi - RAV)

Office régional de placement (ORP) (yerel iş bulma merkezi - RAV) size danışmanlık yapar ve hızlı bir şekilde bir [Stelle] (iş)(90305) bulmanıza yardımcı olur.

İşsizlik ödeneği alıyorsanız, danışmanlık görüşmelerine katılmanız gerekir. Bu katılım zorunludur.

ORP (RAV) ayrıca mesleki eğitim kursları ve istihdam programları sunar. Bunlardan bazıları kişisel duruma bağlı olarak zorunludur.

Daha önce İsviçre'de çalışmadınız mı? Ve bir iş mi arıyorsunuz?

Bu durumda ORP'ye (RAV) kayıt yaptırabilirsiniz. Örneğin özgeçmiş hazırlama konusunda tavsiyeler alabilirsiniz. Ancak işsizlik ödeneği alamazsınız.

Daha fazla bilgi (linkler, adresler, broşürler, bilgi kılavuzları)

www.bonjour-jura.ch/tr/sosyal-guvenlik/issizlik-sigortasi

Sağlık ve kaza sigortası

İsviçre’de yaşayan herkesin bir sağlık ve kaza sigortası (KVG) olması zorunludur. Bu katılım zorunludur. Bu sosyal sigorta, kaza, hastalık veya doğum durumunda masrafların bir kısmını karşılar. İsviçre’ye girişinizden itibaren en geç 3 ay içinde bir sağlık sigortası yaptırmanız gerekir.

Sağlık sigortası (Temel sigorta - KVG)

İsviçre’de yaşayan herkes kendi sağlık sigortasını yaptırmak zorundadır (temel sigorta - KVG). Bu katılım zorunludur.

[Sie kommen in die Schweiz] (İsviçre’ye mi geliyorsunuz)(94021)?

Bir sağlık sigortası yaptırmak için 3 ay süreniz vardır.

Bu süre içinde hastalanırsanız, masraflar sonradan geri ödenir.

Birçok sigorta şirketi temel sigorta hizmeti sunar.

Sigorta şirketinizi serbestçe seçebilirsiniz.

Temel sigortada, sigorta şirketleri İsviçre’de yaşayan herkesi, hasta olsa bile kabul etmek zorundadır.

Temel sigorta neleri karşılar?

Temel sigorta hastalık, hamilelik ve doğum masraflarını karşılar.

Karşılanan hizmetler (sigortanın ödediği tüm hizmetler) yasayla belirlenmiştir. Diş tedavileri ve gözlük masraflarının genellikle karşılanmadığını lütfen dikkate alın.

Sigorta primleri

Sigortanız için her ay bir prim ödersiniz.

Bu prim tutarları sigorta şirketine ve sigorta modeline göre değişir. Öneri: Yeterli zaman ayırıp teklifleri karşılaştırın.

Sigorta şirketinizi yılda yalnızca 1 kez (kasım ayının sonuna kadar) değiştirebilirsiniz.

Masraflara katılımım zorunlu mu?

İsviçre’de sigorta ödemesi almadan önce **Franchise** adı verilen tutarı kendiniz ödemeniz gerekir.

Bu tutarlar farklıdır, örneğin 300 CHF, 500 CHF, 1000 CHF veya 2500 CHF. Franchise tutarını siz belirlersiniz. Bu tutarı önce kendiniz ödersiniz.

Daha sonra sigorta masrafların bir kısmını karşılar. Masrafların %90’ını öder.

Kalan %10’u siz ödersiniz.

Bu kalan %10’a **katılım payı** denir.

Katılım payı, yetişkinler için yılda en fazla 700 CHF, çocuklar için 350 CHF’tir. Bunun üzerindeki tüm masrafları sigorta öder.

Hangi Franchise’ı seçmeliyim?

Sık sık hastalanıyorsanız, yüksek bir Franchise seçin. Bu durumda primleriniz daha düşük olur.

Sık sık hastalanıyorsanız, en düşük Franchise tutarını seçin.

Bu durumda primleriniz daha yüksek olur.

Kaza sigortası

Bir işverene haftada 8 saat veya daha fazla mı çalışıyorsunuz?

Bu durumda iş sırasında ve boş zamanlarda meydana gelen kazalara karşı işvereniniz tarafından otomatik olarak sigortalısınız.

Prim doğrudan maaşınızdan kesilir.

Haftada 8 saatten az çalışıyorsanız, [Arbeitgeber] (işvereniniz)(90316) tarafından yalnızca iş kazalarına karşı sigortalısınız.

Bu durumda çalışma süresi dışındaki kazalar (boş zaman kazaları) için kendiniz sigorta yaptırmalısınız.

Serbest çalışanlar veya çalışmayan kişiler de sağlık sigortaları üzerinden kaza sigortası yaptırmak zorundadır.

Serbest çalışanlar ayrıca başka bir sigorta şirketinden de kaza sigortası yaptırabilir.

Daha uygun sağlık sigortası primleri.

Düşük gelire sahip kişiler, daha uygun sağlık sigortası primi için başvuruda bulunabilir. Buna sigorta primi indirimi de denir.

Bu yalnızca temel sigorta için geçerlidir. Başvuru, her yıl 31 Aralık'a kadar Jura Kantonu Dengeleme Sandığı'na yapılmalıdır.

Jura Kantonu Dengeleme Sandığı başvuruyu belirli koşullar altında kabul edebilir veya reddedebilir.

Başvuru kabul edilirse, kişi bir sonraki yıl daha az prim öder. Prim indirimleriyle ilgili bilgileri Jura Kantonu Dengeleme Sandığı'ndan alabilirsiniz.

Ek sigortalar

Sigortadan daha fazla sağlık hizmeti almak isterseniz ek sigorta yaptırabilirsiniz.

Örneğin alternatif doğal tıp, hastanede tek kişilik oda veya daha uygun dış tedavileri için.

Ek sigortalar zorunlu değildir. Gönüllüdür.

Birçok sağlık sigortası şirketi ek sigorta sunar. Bu sigortalarda şirketler herkesi kabul etmek zorunda değildir. Kabul edilmek için genellikle sağlıklı olmak gerekir.

Daha fazla bilgi (linkler, adresler, broşürler, bilgi kılavuzları)

www.bonjour-jura.ch/tr/sosyal-guvenlik/saglik-ve-kaza-sigortasi

Ebeveynler ve aile: Yıllık izinler ve maddi destek

Doğum durumunda, çalışan kadınlar 14 hafta ücretli annelik izni hakkına sahiptir. Babalar ise en az 2 hafta babalık izni hakkı kazanır. Aileler, her çocuk için aile ve eğitim yardımları alır.

Annelik izni (veya annelik ödeneği)

Çocuğun doğumu sırasında çalışan olan kadınlar, 14 hafta ücretli annelik izni hakkına sahiptir. Bu süre boyunca maaşlarının en az %80'i ödenir.

İşsiz olan veya çalışmayan kadınlar, işsizlik sandığına veya kantonun dengeleme sandığına başvurmalıdır. Ücretli annelik iznine hakları olup olmadığını bu kurumlardan öğrenmeleri gerekir.

Doğumdan sonra annelerin 8 hafta boyunca çalışmaları yasaktır. Bu, anneyi korumaya yönelik yasadır.

Babalık izni

Çocuğun doğumundan sonra babalar (veya 2. anne) 2 hafta (14 gün) ücretli babalık izni hakkına sahiptir. Babalar (veya 2. anne), bu 14 günü nasıl kullanacaklarını kendileri seçebilir: kesintisiz olarak mı ya da tek tek günler halinde mi.

Bu izin günleri, çocuğun doğumundan sonraki 6 ay içinde kullanılmalıdır.

Aile yardımları

Ebeveynler her çocuk için aile yardımı alır.

Çocuk yardımı, çocuğun 16 yaşına kadar ödenir.

Çocuklar, [obligatorischen Schule] (zorunlu eğitim)(90304) sonrasında bir [Studium] (yüksek eğitime)(90327) mi devam etti? Bu durumda ebeveynler çocukları için en fazla 25 yaşına kadar **eğitim yardımı** alır. Bu yardım, çocuk yardımının yerine geçer.

Bilmekte fayda var

Tüm aileler aile yardımlarından yararlanma hakkına sahiptir. Ebeveynlerin çalışan, serbest çalışan, çalışmayan ya da her ikisinin de işsiz olması fark etmez.

Yardımlar aylık olarak ödenir. Aile yardımlarının tutarı kantondan kantona değişir.

Daha fazla bilgi için işvereninize veya kantonun dengeleme sandığına başvurabilirsiniz.

Bir çocuk doğduğunda verilen maddi destek

İsviçre'de birçok kanton **doğum yardımı** verir.

Jura Kantonu da bunlardan biridir. Bu yardım, çocuk doğumunda verilen tek seferlik bir maddi destektir.

8 yaşından küçük bir çocuğu evlat edinen ebeveynler **evlat edinme yardımı** alır.

Daha fazla bilgi için işvereninize veya kantonun dengeleme sandığına başvurabilirsiniz.

Daha fazla bilgi (linkler, adresler, broşürler, bilgi kılavuzları)

www.bonjour-jura.ch/tr/sosyal-guvenlik/ebeveynler-ve-aile-yillik-izinler-ve-maddi-des-tek

Sosyal yardım

Yaşamını sürdürebilecek yeterli geliri olmayan kişiler sosyal yardım alabilir. Bu desteğin amacı, insanların bağımsız kalmalarına ve kendi geçimlerini sağlamalarına yardımcı olmaktır. Sosyal yardım bir sigorta değildir. Devlet tarafından sunulan bir yardımdır.

Sosyal yardım

Zor bir durumda mısınız veya ciddi maddi sıkıntılarınız mı var? [Geld zum Leben]

(Yaşamak için paranız)(90330) çok mu az?

Sosyal yardım sizi destekleyebilir.

Bu yardım, İsviçre’de yaşamak için gerekli temel ihtiyaçları karşılar.

Maddi desteğin yanı sıra bir sosyal hizmet uzmanı tarafından rehberlik hizmeti de sunulur.

Sosyal yardım, insanların yeniden maddi ve sosyal açıdan bağımsız olmalarını ve onurlu bir yaşam sürmelerini hedefler.

Kişi başka yeterli yardımlar alıyorsa (örn. işsizlik ödeneği, emekli maaşı, maaş veya ebeveyn desteği), sosyal yardım ödeme yapmaz. Ayrıca sosyal yardım borç ödemesi de yapmaz.

Sosyal yardım başvurusu

Sosyal yardım için, yaşadığınız bölgedeki yerel sosyal yardım merkezine başvurmanız gerekir.

Gelir ve mal varlığınızla ilgili bilgiler vermeniz istenir.

Daha sonrasında sosyal yardım merkezi başvurunuzu değerlendirir. Size hangi yardımın, hangi tutarda verileceğine kanton karar verir.

Sosyal yardım merkezi sizden belirli yükümlülükleri yerine getirmenizi isteyebilir. Şartlar koyabilir. Şartlara uymazsanız, size ödenen tutar azaltılabilir.

Sosyal hizmet uzmanınızla yapılan görüşmelere katılım zorunludur.

Durumunuzu iyileştirmek için elinizden geleni yapmayı taahhüt etmeniz gerekir.

Daha fazla bilgi (linkler, adresler, broşürler, bilgi kılavuzları)

www.bonjour-jura.ch/tr/sosyal-guvenlik/sosyal-yardim